

Els dijous del

Cineclub

Revisions | 6 de març de 2014 | Horari: 20.00 i 22.30 h

Letyat zhuravli

(Cuando pasan las cigüeñas, 1957) Mikhaïl Kalatozov

Sinopsi

Verònica i Boris són una parella d'enamorats moscovites. Amb l'esclat de la Segona Guerra Mundial, Boris és cridat al front i es veuen obligats a separar-se sense perdre l'esperança de trobar-se de nou.

Fitxa artística

Tatiana Samoilova.....Verònica
Alexei Batalov.....Boris
Vasili Merkurjev .....Feodor Ivanovich
Alexander Shvorin.....Mark
Svetlana Kharitonova.....Irina
Konsyantín Nikitin.....Volodia
Valentin Zubkov.....Estefan
Antonina Bogdanova .....Àvia
Boris Kokovkin .....Tiernov
Katerina Kupriyanova.....Anna Mijailovna

Fitxa tècnica

Director..... Mikhaïl Kalatozov
Guió..... Viktor Rozov, basat
en una obra de teatre seva: Cuando pasan
las cigüeñas
Productor..... Mijail Kalatózov
Música..... Moisej Vajnberg
Fotografia..... Sergei Urusevski
Muntatge..... Marina Tinofeyeva
Disseny de vestuari..... Leonid Naumov
Durada..... 97 minuts
Any..... 1957
País..... URSS

El director

Mikhaïl Kalatozov va néixer a Tbilisi al 1903 i va morir a Moscou al 1973. Al 1969 va ser distingit com artista popular de la URSS. Va començar a treballar al món del cinema als anys 20, com a actor i guionista. Va debutar com a realitzador al 1928 amb un documental *Su imperio*, elaborat a partir de fragments de noticiaris. Va ser al 1930 quan va dirigir en solitari el documental *La sal de Svanetia*, sobre les dures condicions dels habitants d'aquesta regió del Caucas. Al 1941 realitza un film biogràfic *Valerie Chkalov* sobre un pilot d'aviació. Al 1950 dirigeix *El complot de los condenados* sobre una conspiració política en un país de l'est. Al 1955 realitza el drama social *El primer escalón* sobre un grup de joves de Komsomol que van a conrear terres a Kazakhstan. Al 1957 dirigeix la seva obra

més coneguda *Cuando pasan las cigüeñas* a partir de l'obra de Victor Rozov, amb la qual aconseguiria la Palma d'Or del Festival de Canes al 1958. Al 1959 filma el drama *La carta no enviada*, pel·lícula protagonitzada també per Tatyana Samilova. Al 1964 dirigeix *Soy Cuba* co-producció cubana-soviètica, realitzada poc abans de la revolució cubana. La seva última pel·lícula com a director arriba al 1969, una co-producció italo-soviètica *La tienda roja*, sobre la tràgica expedició del dirigible de Umberto Nobile.

Fotografia

Sergei Urusevski va néixer al 1908 a Sant Petersburg i va morir al 1974 a Moscou. Autor de la direcció de fotografia de *Cuando pasan las cigüeñas*, el seu debut es va produir al 1941 amb la comèdia *Cómo combatió Ivan Ivano-*

vich con Ivan Nikiforovich. Al 1947 participa en el drama de Mark Donskoi, *Profesora de aldea*. Al 1955 comença la seva fructífera col·laboració amb Mikhaïl Kalatozov, col·laborant en diferents films.

Destaca la fotografia en blanc i negre de Urusevski a *Cuando pasan las cigüeñas*. Cal destacar l'escena de la mort de Boris, en la qual l'operador va construir un carril circular per rodar-la, les escenes amb els carrers mullats o l'escena en la qual Verònica viatja a l'autobús.

Crítica

En els últims anys de Stalin i l'estalinisme, el cinema soviètic pràcticament va desaparèixer. La devastació econòmica que va provocar la II Guerra Mundial, així com la por omnipresent a la vida quotidiana, va fer que els estudis de cinema soviètics pràcticament tanquessin. Després de la mort de Stalin, al 1953, poc a poc va començar a sorgir un nou cinema soviètic; la pel·lícula que va simbolitzar aquest renaixement va ser *Cuando pasan las cigüeñas*.

Una història d'amor en temps de guerra entre els amants Boris (Alexei Batalov) i Verònica (Tatiana Samoilova), que són separats poc després d'esclatar el conflicte. Aquest és el punt central a partir del qual es desenvolupa tota la història.

La pel·lícula desafia tots els clixés del gènere. En lloc de celebrar les victòries de l'exèrcit roig, el film es centra en alguns dels punts més obscurs de la guerra, i sobretot, en les conseqüències d'aquesta a la vida quotidiana, tant al front com a casa.

El públic soviètic es va mostrar entusiasmats davant d'aquesta reflexió sobre les experiències bèl·liques, cansats probablement de la propaganda, perquè sabien de sobres que la guerra produïa pocs herois.

Encara que els joves amants, Batalov i Samiolova, són comovedors i atractius, la verdadera estrella de la pel·lícula és la càmera del cineasta Sergei Urusevski, amb els seus impressionants plans, les seves panoràmiques i el seu treball de càmera en mà. Urusevski (que havia treballat amb Dovzhenko en el brillant docu-

mental de temps de guerra *La batalla por la Ucrania soviética*) dóna sentit a un món que sembla haver perdut qualsevol punt de referència.

Urusevski va realitzar posteriorment amb Kalatozov el molt admirat *Yo soy Cuba* (1964).

Cuando pasan las cigüeñas va ser el primer film soviètic que va guanyar la Palma d'or a Cannes al 1958. La pel·lícula està considerada per la crítica com un punt d'inici del nou cinema soviètic, que s'apartava del considerat "cinema oficial", i que, com aquest film, centrava el seu argument en la quotidianitat de la vida dels ciutadans. Una concepció del cinema que després continuarien directors clàssics com Yuli Raizman o Mikhaïl Romm, o altres com Andrei Tarkovski, Larisa Shepitko o Marlen Jutsiev. Aquest film serà sempre a més el primer llargmetratge soviètic de la Guerra Freda, àmpliament distribuït per la Warner Brothers a EEUU.

Extret de: SCHBNEIDER, Steven Jay. *1001 pel·lículas que ver antes de morir*. Ed. Grijalbo, 2004.